

પ્રવચન નં. ૭૭, ગાથા-૭૭ થી ૮૧, સોમવાર, કારતક સુદ ૯, તા.૨૯-૧૦-૧૯૭૯

આહાહા...! કારયિતા નથી. તેનો કરનારો નથી, તેમ કરાવનાર નથી. તેમ 'પુદ્ગલકર્મરૂપ કર્તાનો...' આહાહા...! એ ચૌદ માર્ગણાસ્થાન, ચૌદ જીવસ્થાન, ચૌદ ગુણસ્થાન, એ પણ 'પુદ્ગલકર્મરૂપ કર્તાનો અનુમોદક નથી...' ઝીણી વાત બહુ. '(એમ વર્ણવવામાં આવે છે).'

'હું નારકપર્યાયને કરતો નથી.' આહાહા...! જેને સમ્યગ્દર્શન કરવું હોય, ધર્મની પહેલી સીઠી, ધર્મનું પહેલું પગથિયું ચઢવું હોય, તો એને અભેદ ચૈતન્યસ્વરૂપ, જેમાં નારકીની ગતિની પર્યાયનો પણ હું કર્તા નથી. એમ કરાવનાર નથી, તેમ અનુમોદન નથી. આહાહા...! છે? નારકીની પર્યાયનો હું કર્તા નથી. ગતિ, હોં! ગતિ. શરીર નહિ. નારકની પર્યાયની જે ગતિ

છે, તેનો કર્તા નથી, કરાવનાર નથી, તેમ તેનો હું અનુમોદક નથી. કારણ કે તે બધા પુદ્ગલના કાર્યના ભેદ છે. આહાહા..!

‘સહજ ચૈતન્યના વિલાસસ્વરૂપ...’ ભગવાનઆત્મા સ્વભાવિક ચૈતન્યનો વિલાસ જ્ઞાન અને આનંદના સ્વભાવથી પરિપૂર્ણથી ભરેલો પ્રભુ, એના ‘ચૈતન્યના વિલાસસ્વરૂપ આત્માને જ ભાવું છું.’ આહાહા..! આનું નામ સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાન અને ધર્મ. આકરી વાત બહુ. જગતને ક્યાંથી ક્યાં ...? એ નારકની વાત કરી. પછી કહેશે. ‘સહજ ચૈતન્યના વિલાસસ્વરૂપ...’ ભગવાન જ્ઞાન અને આનંદ સ્વરૂપ પ્રભુ, એવો જે આત્મા તેને હું ‘ભાવું છું.’ મારી પર્યાયમાં તેને હું ભાવું છું. આહાહા..!

મુમુક્ષુ :- ...

ઉત્તર :- અનુભવુ છું. ભાવું છું એટલે અનુભવુ છું. ત્રિકાળી સહજ ચૈતન્ય વિલાસ એવો ભગવાનઆત્મા તેને હું અનુભવું છું, ભાવું છું, તેની તરફની દૃષ્ટિથી મારી અનુભૂતિની પરિણતિ પ્રગટ થાય છે. આહાહા..! આવી વાતું. અનંત કાળથી રખડે છે. ચોરાશીના અવતાર, એનો મટવાનો ઉપાય તો આ એક છે. જેમાં કર્મ અને કર્મના કાર્ય અને ભેદો જેમાં નથી, એવું જે સહજ ચૈતન્ય વિલાસ પ્રભુ. ‘નિર્જરા અધિકાર’માં આવી ગયું છે, કે એટલું સત્ય છે કે જેટલો આ આત્મા જ્ઞાનસ્વરૂપ છે. એ જ્ઞાનસ્વરૂપ છે તેટલું જ સત્ય છે. આહાહા..! તેની રુચિ કરવી, તેની રતિ કરવી, તેનો પ્રેમ કરવો. આહાહા..!

દુનિયાના બધા ભાવો તરફથી ઉદાસ થઈ, પોતાનામાં પણ ભેદરૂપ જે દશા (છે), તે તરફથી પણ ઉદાસ થઈ... આહાહા..! જ્ઞાનાનંદ સ્વભાવ ભગવાન પ્રભુ! એના વિલાસને હું ભાવું છું. વર્તમાનમાં તેની અનુભૂતિને હું કરું છું, એમ કહે છે. આહાહા..! ચૈતન્યના વિલાસનો અનુભવ કરું છું. તે ધર્મ અને તે મોક્ષનો માર્ગ છે. આહાહા..! આવી વાતું, હવે ક્યાં પહોંચવું?

તેમ ‘હું તિર્યચપર્યાયને કરતો નથી,...’ તિર્યચની પર્યાય એકેન્દ્રિયથી માંડીને પંચેન્દ્રિય, એ કર્મનું કાર્ય (છે). તિર્યચપર્યાયને હું કરતો નથી. આહાહા..! નારકીનો જીવ હોય સમકિતી, નરકમાં પણ સમકિતી જીવ હોય, એ કહે છે કે નરકની પર્યાયને હું કરતો નથી, કરાવતો નથી, મારું અનુમોદન નથી. હું તો ચૈતન્યવિલાસની ભાવનામાં અનુભવું છું. એ હું છું. આહાહા..! આવું આકરું. આ પ્રતિક્રમણ-નિશ્ચયપ્રતિક્રમણ. વ્યવહાર પ્રતિક્રમણ એ તો વિકલ્પ અને રાગ (છે). એ આત્માના સ્વરૂપમાં નથી. આહાહા..!

તિર્યચમાં રહેલો સમકિતી જીવ. તિર્યચ-પશુમાં સિંહ અને વાઘ અને મચ્છ. હજાર યોજનના મચ્છ સમકિતી છે. એ કહે છે, કે હું તિર્યચ પર્યાયને કરતો નથી. આહાહા..! તિર્યચગતિને હું કરતો નથી, કરાવતો નથી. એ ગતિ જે કર્મને કારણે થઈ, તેનું અનુમોદન નથી. આહાહા..! ઝીણી વાત છે, ભાઈ! જન્મમરણ મટવાની રીત બાપુ! બહુ ઝીણો માર્ગ

છે. આહાહા...! અત્યારે તો મુશ્કેલી થઈ પડી છે. બહારમાં ધમાધમ અને બહારમાં બધું માની બેઠા.

અહીં તો કહે છે, કે તિર્યચની પર્યાયમાં સમકિતી જે છે, એ કહે છે કે હું આ તિર્યચની પર્યાયને કરતો નથી, કરાવતો નથી, અનુમોદક નથી. 'ચૈતન્યના વિલાસસ્વરૂપ આત્માને જ ભાવું છું.' આહાહા...! ચૈતન્યસ્વરૂપ જે ભગવાનઆત્મા, જ્ઞાનસ્વરૂપી પ્રભુ! આનંદમૂર્તિ પ્રભુ! એની ભાવનાની એકાગ્રતાને હું ભાવું છું. આહાહા...! આનું નામ મોક્ષનો માર્ગ, આનું નામ સાચું પ્રતિક્રમણ. પરથી હઠીને અંદર ચૈતન્યના વિલાસની રમતું અને આનંદનો અનુભવ એ નિશ્ચયપ્રતિક્રમણ છે. આહાહા...! એ (તિર્યચ) પર્યાયને કરતો નથી. 'સહજ ચૈતન્યના વિલાસસ્વરૂપ આત્માને જ ભાવું છું.' હવે મનુષ્ય આવ્યો.

'હું મનુષ્યપર્યાયને કરતો નથી,...' આહાહા...! શરીર નહિ. મનુષ્યની ગતિની પર્યાય જે ઉદયભાવ છે, તેને હું કરતો નથી. એ મનુષ્યની ગતિની પર્યાયને હું કરાવતો નથી. તેમ તે કર્મથી થયેલી મનુષ્યની ગતિ તેનું હું અનુમોદન (કરતો) નથી. આવો માર્ગ!

પહેલું 'નિર્જરા અધિકાર'માં આવી ગયું. એટલું જ સત્ય છે કે જેટલું જ્ઞાન છે તે આત્મા. એટલું જ કલ્યાણ છે કે જેટલું જ્ઞાન છે તેટલો આત્મા, એટલું જ અનુભવનીય છે કે જેટલો એ જ્ઞાનસ્વભાવ છે તેટલો અનુભવનીય છે તે આત્મા. આહાહા...! અરે..રે...! નવરાશ ક્યાં? ફૂરસદ ક્યાં? પરિભ્રમણ આડે. દેહની સ્થિતિ તો અલ્પકાળ છે. એ સ્થિતિ તો ખલાસ થઈ જશે. આત્મા તો અનાદિઅનંત છે.

એને હવે કહે છે કે અનાદિઅનંત એવો જે હું, એ મારો ચૈતન્યસ્વભાવ, તેના વિલાસની ભાવનામાં છું. આહાહા...! રાગ નહિ અને એ ગતિ નહિ. માણસ કહે ને મનુષ્યગતિ હોય તો ધર્મ થાય. આહાહા...! મનુષ્યગતિ હોય તો કેવળજ્ઞાન થાય. અહીં ના પાડે છે, ભાઈ! એ ગતિ સ્વરૂપ જ તારું નથી. આહાહા...! અંદર ચૈતન્યનું ચોસલું. જેમ મેસુબના ચોસલા હોય છે ને? એમ ભગવાન આનંદ અને જ્ઞાનનું ચોસલું અંતર દળ, આનંદદળ પડ્યું છે. નિત્યાનંદ પ્રભુ, ચૈતન્યના સ્વભાવથી ભરેલો, આનંદના સ્વભાવથી ભરેલો, પ્રભુતાના સ્વભાવથી ભરેલો પ્રભુ! એની હું ભાવનામાં મનુષ્યની ગતિની પર્યાયને અનુમોદતો નથી. કે મનુષ્યની ગતિ મળી તો મને ઠીક થયું. આહાહા...! આકરું કામ છે.

સવારમાં 'સમાધિશતક'માં આવ્યું હતું. હું બીજાને ઉપદેશ દઉં અને ઉપદેશ સાંભળું... આહાહા...! બેય ઉન્મત્તતા છે, બેય વિકલ્પ છે. આકરી વાત છે, બાપુ! જન્મમરણરહિતની વાત પરમાત્માની, જિનેશ્વરદેવ સિવાય એ વાત બીજે ક્યાંય છે નહિ. આહાહા...! કહે છે, કે હું આત્મા ઉપદેશ સાંભળું કે ઉપદેશ કરું, એ મારી ચીજ નિર્વિકલ્પ છે, એમાં વિકલ્પ તે ઉન્માદ છે. આહાહા...! સવારમાં આવ્યું હતું 'સમાધિશતક'માં? સવારમાં આવ્યું હતું. આહાહા...! હું ઉપદેશ બીજાને કરું, એવો એક વિકલ્પ છે. અને ઉપદેશ હું સાંભળું એ

પણ એક વિકલ્પ રાગ છે.

મુમુક્ષુ :- એ ચારિત્રનો રાગ છે. શ્રદ્ધાની ક્યાં વાત છે?

ઉત્તર :- એ રાગ વિકલ્પ છે, પણ એનાથી લાભ માને તો મિથ્યાત્વ છે એમ કહે છે. ભલે ચારિત્રદોષ છે. પણ સાંભળવાના વિકલ્પથી મને જ્ઞાન થશે અને સંભળાવવા માટે હું સંભળાવું તેથી બીજાને જ્ઞાન થશે (એ મિથ્યાત્વ છે). આકરી વાત છે, પ્રભુ! આહાહા..!

૨૦-૨૦ વર્ષના, ૨૦-૨૫ વર્ષના જુવાન. આમ અજાણ્યા એકદમ ફટ મરે છે. અને પાછા ક્યાં (અવતરે). કાલે સડક ઉપર બે કૂતરા મરી ગયેલા, ભાઈ! આ સડક ઉપર. રવિવાર હતો ને. બહાર જઈએ છીએ ને? એવા કૂતરા યુવાન. પણ ખટારાની હડફ આવી હશે. મરી ગયેલા બે પડેલા. આહાહા..! જુઓ! આ અવતાર! પાછું એને મરીને ઢોરમાં જાવાનું હોય. બિચારા બહુ માંસ આદિ ન ખાતા હોય તો નરક ન હોય. બાકી મનુષ્ય, દેવ તો થાય જ નહિ. આહાહા..! એ તિર્યચના અવતાર અને વળી મરીને પાછા ક્યાંક ખિસકોલી કે કાગડા કે કૂતરામાં અવતરે. આહાહા..! આવા અવતાર કરી કરીને ઘાણીમાં પીલાઈ ગયો છે. એ દુઃખી છે, ભાઈ! આહાહા..! પૈસાવાળા દુઃખી, રાજા દુઃખી, રંક દુઃખી, દેવ દુઃખી.

ભગવાનઆત્મામાં મનુષ્યની પર્યાય મળી, એ પણ મારું કર્તવ્ય નથી, મારું કાર્ય નથી. આહાહા..! અને તે મળી તે ઠીક છે એમ અનુમોદનારું નથી. કે મનુષ્યપણું મળ્યું તે મને સાંભળવાનું મળશે, એમ નથી. આહાહા..! આવી વાતું છે, બાપુ!

મુમુક્ષુ :- પુણ્ય હોય તો સાંભળવાનું મળે..

ઉત્તર :- સાંભળવા મળે એટલે શું થયું? એથી એના આત્માને શું થયું? આત્મા આનંદમૂર્તિ ભગવાન એના તરફની દષ્ટિ વિના જેટલું સાંભળવા આદિ કરે એ બધો વિકલ્પ છે. આહાહા..! એ શ્લોક 'સમાધિશતક'માં આવ્યો છે. 'દેહથી આત્મા ભિન્ન છે એમ કહે, બોલે, સાંભળે એથી શું છે?' આહાહા..! સવારમાં શ્લોક આવ્યો હતો. 'સમાધિશતક' અને 'ઈષ્ટોપદેશ' આહાહા..!

મુમુક્ષુ :- ...

ઉત્તર :- એ હું નહિ, કહે છે. એ સાંભળવું અને સંભળાવવું, એ પણ એક વિકલ્પ છે, એ ઉન્મતતા છે. આહાહા..! કેમ કે પ્રભુ આત્મામાં એ વિકલ્પ છે જ નહિ. એ તો નિર્વિકલ્પ વીતરાગમૂર્તિ પ્રભુ છે. આહાહા..! તારી હોંશુ પરમાં જાય છે અને પરમાં સ્વની હોશુંમાં તું અટકી ગયો છો. આહાહા..! જે સ્વમાં ઉત્સાહથી જવું જોઈએ, ઉલ્લસિત વીર્યથી અંદરમાં જવું જોઈએ. આહાહા..! ઉલ્લાસના વીર્યથી અંદરમાં જ્ઞાનસ્વરૂપી ભગવાનઆત્મામાં જવું જોઈએ એને ઠેકાણે આ મનુષ્યપણું મળ્યું એ ઠીક છે, સાંભળવા મળ્યું એ ઠીક છે. કહે છે એ બધું સત્યનું ખૂન કરનારું છે. આહાહા..!

મુમુક્ષુ :- ગુરુ ઉપદેશ વિના...

ઉત્તર :- એ ગુરુ ઉપદેશ... એ 'સમાધિશતક'માં આવ્યું હતું. એ બેયમાં આવ્યું. 'ઇષ્ટોપદેશ' અને 'સમાધિશતક'માં આવ્યું હતું. પોતે ગુરુ છે એમ આવ્યું હતું. સવારમાં આવ્યું હતું? ધ્યાન રાખે તો પણ... ગુરુ પોતે છે. પોતે પોતાને ચૈતન્ય વિલાસરૂપી અનુભવે તે ગુરુ પોતે છે. આહાહા...! એમાં આવ્યું હતું. 'સમાધિશતક'માં અને 'ઇષ્ટોપદેશ' બેયમાં આવ્યું છે. આહાહા...!

અહીં તો નિરાવલંબી ભગવાન અંદર, જેને કોઈનું આલંબન જ નથી. એવો ચૈતન્યવિલાસી ભગવાનઆત્મા... આહાહા...! એવા ચૈતન્ય સ્વરૂપના વિલાસને હું તો અનુભવું અને ભાવું છું. બાકી બીજી કોઈ ચીજ મારી નથી. આહાહા...! પૈસા, સ્ત્રી-કુટુંબ એ તો ક્યાંય રહી ગયા, બાપુ! એ તો તારી પર્યાયમાં પણ નથી. અહીં તો તારી પર્યાયમાં ગુણસ્થાન છે, જીવસ્થાન છે, માર્ગણાસ્થાન છે (એ પણ તારા નથી, એમ કહે છે). આહાહા...! સમજાય છે કાંઈ? આ આત્મા દ્રવ્ય અને ગુણ તો ધ્રુવ છે, એની પર્યાય જે વર્તમાન અવસ્થા, એમાં શરીર, કર્મ, સ્ત્રી, કુટુંબ, પરિવાર એ પર્યાયમાં નથી, એ તો એમાં પરમાં છે. આહાહા...! પણ એની પર્યાયમાં જે ભેદો છે... આહાહા...! એની પર્યાયમાં ગુણસ્થાનના, જીવસ્થાનના, માર્ગણાસ્થાનના ભેદો છે. આહાહા...!

મુમુક્ષુ :- એ જીવનું સ્વરૂપ ક્યાં છે?

ઉત્તર :- એ ત્રિકાળી સ્વરૂપનું અવલંબન લેતા એ પોતાની ચીજ છે જ નહિ. જો પોતાની હોય તો કાયમ રહે. આહાહા...!

મુમુક્ષુ :- એ તો પુદ્ગલના પરિણામ કીધા છે.

ઉત્તર :- એ પુદ્ગલના જ પરિણામ છે. ભગવાનઆત્માનું એ સ્વરૂપ જ નથી. આહાહા...! 'નિર્જરા અધિકાર'માં તો ત્યાં સુધી કહ્યું છે ને કે આવા અજીવના ભેદોને જો હું મારા માનું તો હું અજીવ થઈ જાઉં. એક ગાથા છે. આહાહા...! હું તો જીવ જ્ઞાયકસ્વરૂપી પ્રભુ છું. એવા ભેદને હું મારા માનું (તો હું અજીવ થઈ જાઉં). આહાહા...! વિકારને, રાગને, ભેદ એ બધા પુદ્ગલના પરિણામ (છે). આહાહા...! એને જો હું મારા માનું તો હું અજીવ થઈ જાઉં. અને એ અજીવનો સ્વામી તે અજીવ હોય. ભેંસનો સ્વામી પાડો હોય. એમ આ અજીવનો સ્વામી હું થાઉં તો હું અજીવ થઈ જાઉં. આહાહા...! કહો, 'ભૂપતભાઈ'! આવી વાતું છે. જગતની હોંશ અને હરખના સડકા ઉતરી જાય એવું છે. આહાહા...! 'પ્રવીણભાઈ'!

ભગવાનઆત્મા,... અહીં મનુષ્યની પર્યાય આપણે ચાલે છે ને? 'હું મનુષ્યપર્યાય કરતો નથી,...' મેં મનુષ્યપર્યાય કરી નથી. ગતિ, હોં! શરીર નહિ. આ તો જડ-માટી છે. આ મનુષ્યપર્યાય નથી. આ તો શરીરની-જડની દશા છે. અંદર મનુષ્યગતિની પર્યાય તે હું નથી. આહાહા...! મેં કરી નથી. એ મનુષ્યની પર્યાય મેં કર્મ પાસે કરાવી નથી. તેમ કરેલી છે

તેને અનુમોદન મારું નથી. આહાહા..!

‘સહજ ચૈતન્યના વિલાસસ્વરૂપ...’ સ્વભાવિક ચૈતન્યનો વિલાસ જે આનંદનો સાગર નાથ, એના ઉપર મારું વલણ હોવાથી હું તેને ભાવું છું. આહાહા..! આકરી વાત છે, ભાઈ! (આ) નિશ્ચયપ્રતિક્રમણ. હવે લોકોને એમ કે વ્યવહાર પ્રતિક્રમણ કરીએ તો નિશ્ચય થાય. અહીં કહે છે પણ વ્યવહાર પ્રતિક્રમણનો વિકલ્પ છે એ પુદ્ગલના પરિણામ છે. લે! આહાહા..!

હું એક સત્યસ્વરૂપ ચૈતન્યવિલાસના સ્વભાવથી ભરેલો પ્રભુ, જેમાં અનંત ગુણના સાગર ભર્યા છે. આહાહા..! અનંત ગુણના થેલા અંદર ભર્યા છે. એવો જે હું ચૈતન્યવિલાસી આત્મા, તેની ભાવનાને હું ભાવું છું. મનુષ્યની પર્યાયને હું અનુમોદન પણ નથી કરતો કે ઠીક થયું, મને મનુષ્યપણું મળ્યું.

આમ તો ‘શ્રીમદ્’માં ઓલું ગવાણું નહિ? ‘બહુ પુણ્ય કેરા પુંજથી, શુભદેહ માનવનો મળ્યો, તોયે અરે ભવચક્રનો આંટો નહિ એકે ટળ્યો. સુખ પ્રાપ્ત કરતાં સુખ ટળે છે.’ આમાં સુખ છે... આમાં સુખ છે... આમાં સુખ છે... પૈસામાં સુખ છે, આબરૂમાં સુખ છે, ભોગમાં સુખ છે. એ ‘સુખ પ્રાપ્ત કરતાં સુખ ટળે છે.’ પ્રભુ! તારા આનંદનો ત્યાં નાશ થાય છે. ‘સુખ પ્રાપ્ત કરતાં સુખ ટળે છે. લેશ એ લક્ષે લહો. ક્ષણ ક્ષણ ભયંકર ભાવમરણે...’ ‘શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર’ સોળ વર્ષે કહે છે. દેહની સોળ વર્ષની ઉંમર. આત્મા તો અનાદિઅનંત છે. સોળ વર્ષે! ‘ક્ષણ ક્ષણ ભયંકર ભાવમરણે કાં અહો રાચિ રહો.’ અરે..રે..! રાગ અને બહારની પર્યાયમાં (તેં) પ્રેમ કર્યો. એ ક્ષણ ક્ષણ ભયંકર ભાવમરણ થઈ રહ્યું છે તારું. ચૈતન્યની જાગતી જ્યોતનો અનાદર કરી અને એ ગતિ ને રાગ ને પુણ્ય આદિના પ્રેમમાં પડ્યો, પ્રભુ! આહાહા..! ક્ષણ ક્ષણ ભયંકર ભાવમરણ થઈ રહ્યું છે. દેહના છૂટવાને કાળે તો દેહનું મરણ (થશે). આ તો ભાવમરણ તો ક્ષણે ક્ષણે થઈ રહ્યું છે. આહાહા..! રાગ હું ને પુણ્ય હું ને મનુષ્ય હું ને આહાહા..! અહીંયાં ‘સમાધિ શતક’માં તો ત્યાં સુધી લીધું... આહાહા..! હું સાંભળું તો મને જ્ઞાન થાય, હું બીજાને સંભળાવું તો એને જ્ઞાન થાય. આહાહા..! એ તો કહે છે કે ઉન્મત્ત દશા છે, પ્રભુ! આહાહા..! નિર્વિકલ્પ ભગવાનઆત્મા, એમાં વિકલ્પ ઉઠાવવો! આહાહા..!

અહીં તો કહે છે, કે એ વિકલ્પનો હું કર્તા નથી, કરાવતો નથી, અનુમોદક નથી. હું તો ચૈતન્યસ્વરૂપનો વિલાસ તેમાં મેં મારી રમત માંડી છે. ‘નિજપદ રમે સો રામ કહીએ.’ આનંદસ્વરૂપ ભગવાનઆત્મામાં રમે તે રામ. બાકી ગતિ અને રાગમાં રમે તે હરામ છે. આવું છે, પ્રભુ! આહાહા..!

તારી પ્રભુતાનો પાર નથી, પ્રભુ! વાણીમાં પણ પૂર્ણ પ્રભુતા આવી નથી. આમ પૂર્ણ કહી છે, એક અપેક્ષાએ. પાંચમી ગાથામાં.

જે સ્વરૂપ સર્વજ્ઞે દીર્ઘ જ્ઞાનમાં,
કહી શક્યા નહિ તે પણ શ્રી ભગવાન જો.
તે સ્વરૂપને અન્ય વાણી તે શું કહે?
અનુભગોચરમાત્ર રહ્યું તે જ્ઞાન જો.
અપૂર્વ અવસર એવો ક્યારે આવશે?
ક્યારે થઈશું બાહ્યાતંતર નિર્ગ્રથ જો.

આહાહા...! નગ્ન મુનિ દ્વિગંબર થઈ અંતરમાં ધ્યાનમાં ક્યારે જામી જઈએ. આહાહા...!
ભાવના સોળ વર્ષે ભાવે છે. આહાહા...! સોળ વર્ષની ઉંમર! પૂર્વના સંસ્કાર લઈને આવેલા.
ભગવાન પાસે દ્વિગંબર સાધુ થયા હતા. પણ દ્રવ્યલિંગી એટલે કંઈ... આહાહા...!

અહીં કહે છે, મનુષ્યની પર્યાયને હું અનુમોદતો નથી. આહાહા...! એક જણો પંડિત
આવ્યો હતો. એ એમ કહેતો હતો, કે મનુષ્યપર્યાય મળે તો કેવળજ્ઞાન થાય. વજ્રનારાયસંઘયાજ
હોય તો કેવળજ્ઞાન થાય. કીધું, ભાઈ! એમ નથી, બાપુ! આહાહા...! એ કેવળજ્ઞાન તો ચૈતન્યના
વિલાસની રમત માંડતા કેવળજ્ઞાન થાય. એ સંઘયાજ અને મનુષ્યની ગતિથી કેવળજ્ઞાન થાય
નહિ. પંડિત હતા ને? ક્યાંના? ‘ઘાસીલાલજી’ ‘કુચામણ’નો હતો. ઘણા વર્ષ પહેલા આવ્યા
હતા. ઘણા આવે, ઘણા આવે. અરે...! પ્રભુ શું થાય? આહા...!

અહીં કહે છે, મનુષ્યની પર્યાયને હું કરતો નથી, કરાવતો નથી, અનુમોદતો નથી.
‘સહજ ચૈતન્યના વિલાસસ્વરૂપ આત્માને જ...’ ભાષા છે? આત્માને જ. કેવો ચૈતન્ય? કેવો?
કે ‘સહજ ચૈતન્યના વિલાસસ્વરૂપ આત્માને જ...’ આહાહા...! આનંદસ્વરૂપ ભગવાન અંદર
આત્મા, એને હું તો ભાવું છું. આહાહા...! મારો નાથ અંદર અતીન્દ્રિય આનંદથી ભરેલો
પ્રભુ, એની ભાવના હું ભાવું છું. બાકી બીજી કોઈ ચીજ મારી છે નહિ. આહાહા...! કહો,
‘ભંડારીજી’! આ ભંડાર અહીંયાં છે.

મુમુક્ષુ :- બે ભંડાર છે. એક બહારમાં ને એક અંદરમાં.

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી :- એ બહારના ધૂળના ભંડાર છે. આહાહા...!

અહીં તો પ્રભુ! તારો ભંડાર એવો અંદર ભર્યો છે (કે) અનંત ગુણનો ખજાનો નિધાન
છે. જેમાંથી કેવળજ્ઞાન નીકળે તો પણ પાર ન આવે એટલો ખજાનો અંદર ભર્યો છે. કેવળજ્ઞાન-
કેવળજ્ઞાન પર્યાય નીકળે તો અનંતી અનંતી નીકળે તો પાર ન આવે એટલો અંદર ખજાનો
છે. આહાહા...! ભાઈ! પણ એનો વિશ્વાસ આવવો. આહાહા...! બીજા તરફનો વિશ્વાસ છોડી
દઈ અને આ સ્વરૂપનો વિશ્વાસ આવવો, એ વિશ્વાસે વહાણ તરે. આહાહા...! એ આનંદનો
નાથ એમાં તરીને મુક્તિને પામે. આહાહા...! બાકી કોઈ ક્રિયાકાંડ અને બહારના કારણોથી
કાંઈ મળે એવું છે નહિ.

‘હું દેવપર્યાયને કરતો નથી,...’ ઠીક. દેવપર્યાય. સમક્રિતી દેવ છે. શકેન્દ્ર અત્યારે

એકાવતારી છે. પહેલા દેવલોકમાં ૩૨ લાખ વૈમાન. એમાં અસંખ્ય-અસંખ્ય દેવનું એક-એક વૈમાન એવા ઘણા વૈમાન. કોઈ સંખ્યાત દેવનું વિમાન (છે). એ અસંખ્ય દેવના ૩૨ લાખ વૈમાનનો લાડો ચક્રવર્તી અત્યારે શકેન્દ્ર છે. આહાહા...! ત્યાંથી મનુષ્ય થઈને મોક્ષ જવાના છે. એ દેવપર્યાયમાં એમ ભાવે છે... આહાહા...! હું દેવપર્યાય નહિ. મને દેવપર્યાય મળી માટે હું ભગવાન પાસે જઈ શકું એમ પણ નહિ. આહાહા...! એ દેવપર્યાયનો હું કર્તા નથી. હું દેવપર્યાયનો કરાવનાર નથી. દેવપર્યાય થઈ એ કર્મના કાર્યે, એને હું અનુમોદતો નથી. આહાહા...! ઉથલપાથલની વાતું છે, ભાઈ! દુનિયાથી જુદી જાત છે, બાપા! દુનિયાને તો બધી જાણી છે ને? જોઈ છે ને. આહાહા...! ‘સહજ ચૈતન્યના વિલાસસ્વરૂપ આત્માને જ...’ ભાષા એ છે. આત્માને-એકાંત આત્માને જ. આહાહા...! એ ભેદોના પર્યાયને નહિ. એકલા આત્મા ચૈતન્યસ્વરૂપની જ ભાવના કરું છું. ભાવના શબ્દે એની જ એકાગ્રતા છે. આહાહા...! એ પર્યાયમાં એકાગ્રતા એ મારી નથી.

‘હું ચૈતન્ય માર્ગજ્ઞાસ્થાનના ભેદોને કરતો નથી...’ આહાહા...! જ્ઞાનના પાંચ ભેદ અને દર્શનના ચાર ભેદ અને સમકિતના ભેદો ને ચારિત્રના ભેદો, ભવિ-અભવિના ભેદો... આહાહા...! એવા ભેદને હું કરતો નથી. આહાહા...! ‘સહજ ચૈતન્યના વિલાસસ્વરૂપ આત્માને જ ભાવું છું.’ આહાહા...! સ્વાભાવિક ચૈતન્યનો વિલાસ ભગવાન અંદર અનાદિઅનંત ચીજ પડી છે. કોઈએ કરી નથી, થઈ છે એમ નથી, નાશ થશે એમ નથી, છે એ વસ્તુ અવિનાશી અંદર પ્રભુ છે. અનાદિઅનંત એવો ચૈતન્ય ભગવાન, એના વિલાસને હું ભાવું છું. આહાહા...! છે? ઝીણી વાત છે પણ છે ઊંચી, બાપા! પ્રભુ! માર્ગ તો આવો છે, ભાઈ! બીજા ગમે તે રીતે ઢીલો કરીને બતાવે (પણ એ માર્ગ નથી). આહાહા...! તમે મંદિર બનાવો, કરોડો રૂપિયા ખરચો, અબજો ખર્ચો, પાંજરાપોળ કરો, દુઃખીના આસું લુછો, ભૂખ્યાને અનાજ આપો, તરસ્યાને પાણી આપો, સ્થળ ન હોય એને જમીન આદિ રહેવાના સ્થાન આપો, તો તમને કલ્યાણ થશે. અહીં કહે છે, એ વાતમાં કાંઈ માલ નથી. આહાહા...! કોણ આપે? પ્રભુ! આહારના રજકણો છે એ જડ છે, એ આપે કોણ? અને લે કોણ? પૈસા માટી છે, ધૂળ છે, અજીવ-જડ છે. એને લે કોણ? આપે કોણ અને રાખે કોણ? ‘પ્રવીણભાઈ’! આ બધા કરોડોપતિ બેઠા. ધૂળપતિ. કરોડ એટલે પૈસો, પૈસો એટલે ધૂળ અને ધૂળ એટલે પતિ. આહાહા...!

અહીં તો પ્રભુ એમ કહે છે, બાપા! ચૈતન્યલક્ષ્મીનો ભંડાર છો ને તું, પ્રભુ! તારો વિલાસ તો કોઈ અલૌકિક અંદર છે, ભાઈ! જ્ઞાનનો વિલાસ, આનંદનો વિલાસ, પ્રભુતાનો વિલાસ, શાંતિનો વિલાસ... આહાહા...! સમકિતનો વિલાસ, ચારિત્રનો વિલાસ... આહાહા...! એવા જે ભગવાનમાં ભરેલા અનંતા ગુણો, તેના વિલાસને હું ભાવું છું. આહાહા...! વાત થોડા શબ્દોમાં (કરી છે પણ) ભાવ ઘણા ભર્યા છે, ભાઈ!

લોકો નથી કહેતા આપણે લગન કરે ત્યારે? થોડું લખ્યું ઘણું કરીને જાણજો. કહે છે

ને? જમાઈ-બમાઈ થોડો આકરો હોય, બે-ચાર દિકરી હોય અને જમાઈ આકરો હોય તો એમ લખે, કે માંડવે આવશો તો શોભા થાશે અને થોડું લખ્યું ઘણું કરીને જાણજો. અમારી દીકરીને લઈને આવજો. માંડવાની શોભા થાશે. એમ લખે. એમ લખે ને? શેના માંડવા? બાપા! બધા રખડવાના માંડવા છે. આ મંડપ અંદર ભગવાન ચૈતન્યનો મંડપ અંદર ખોલ. આહાહા...! એ ખજાના ખોલ અંદર, ભાઈ! એ ખજાનો અનંત અનંત ગુણથી ભર્યો છે.

એમાં ચૌદ માર્ગજ્ઞાના ભેદો પણ નથી. આહાહા...! તેમ તેને હું કરતો પણ નથી. પાછળથી કહેશે. એ ચૌદ ભેદોને હું કરતો નથી, ચૌદ ભેદોને હું કરાવતો નથી, ચૌદ ભેદોને હું અનુમોદતો નથી. આહાહા...! ગજબ વાત છે. એ બધું પાઠમાં છે ને? ત્યાં એક એક લઈને પાછળથી કહ્યું છે.

પ્રભુ! આત્મા ચૈતન્યવિલાસ અંદર, અતીન્દ્રિય આનંદનો સાગર અંદર ભર્યો છે, પ્રભુ! આહાહા...! એવા અતીન્દ્રિય આનંદના વિલાસમાં હું ભાવના કરતાં, જગતની કોઈ ચીજને હું અનુમોદતો નથી. દેવપર્યાય અરે...! મારામાં પર્યાયના ભેદ પડે એને પણ કરતો નથી. આહાહા...! બીજી ચીજની તો વાત એક કોર રહી પણ આ ચૌદ ભેદ જે પડે છે... આહાહા...! એને હું કરતો નથી. હું કરાવતો નથી. એ તો કર્મને લઈને ભેદ પડ્યા તેથી એને અનુમોદતો પણ નથી. આહાહા...! મારો નાથ તો અભેદ અંદર ચૈતન્યપ્રભુ, પૂર્ણાનંદનો નાથ સચ્ચિદાનંદ પ્રભુ સિદ્ધસ્વરૂપી અંદર બિરાજે છે. આહાહા...! અરે...રે...! આવું સાંભળવું મળે નહિ. એ ક્યારે જાય? ક્યારે સમજે? અને કરે? આહાહા...! દુઃખી... દુઃખી... દુઃખી અનંત કાળથી રખડે છે. આહાહા...!

‘હું મિથ્યાદષ્ટિ આદિ ગુણસ્થાનભેદોને કરતો નથી,...’ ગજબ વાત છે. મિથ્યાત્વ અવ્રત, સાસાદન, મિશ્ર, અવિરત સમ્યગ્દષ્ટિ, પંચમ ગુણસ્થાન, છઠ્ઠું, સાતમું, આઠમું, નવ, દસ, અગિયાર, બાર, તેર, ચૌદ. એ ચૌદ ગુણસ્થાન આદિને કરતો નથી. ભેદ છે તેને હું કરતો નથી. તેને હું કરાવતો નથી. ભેદ પડ્યા તેને હું અનુમોદતો નથી. આહાહા...! જુઓ! આ સાચું પ્રતિક્રમણ. સાંજ-સવાર પ્રતિક્રમણ કરે, ઘડિયા કરે... મિચ્છામી દુક્કડમ. અમે પણ બધું દુકાન ઉપર કરતા, હોં! આઠ દિ’ પર્યુષણના આવે ને? તે દિ’ ૧૮-૧૯ વર્ષની ઉંમરની વાત છે. ૭૦-૭૨ વર્ષ પહેલા. પડિક્કમણું કરતા. ૧૦ વર્ષની ઉંમરથી પડિક્કમણું મોઢે હતું. સામાયિક પડિક્કમણું બધું પહેલેથી કરેલું ને? ત્યાં અમારે દુકાનમાં બધા માણસો ભેગા થાય ત્યારે હું કરાવતો. અને આઠ દિ’માં ચાર અપવાસ કરીએ. ચોવિહાર, હોં! અપવાસ. દુકાને બેસીએ ધંધા કરીએ. પણ ચોવિહારા અપવાસ અને સાંજે પડિક્કમણા કરીએ. કાંઈ ભાન ન મળે. પડિક્કમણા કરે તો અમારે ‘ગાંડાભાઈ’ને એ બધા બિચારા સાંભળે. કાંઈ ખબર ન મળે. પછી સંઘને ભેગા કરીને જમાડે. આપણા સ્થાનકવાસીના જેટલા ઘર હોય એ સૌને જમાડે. આપણે પર્યુષણ ઉજવ્યા. ધૂળમાં પણ કાંઈ નથી. આહાહા...! અને એ તો વળી અમારે

‘ગાંડાભાઈ’ હતા, એ તો વળી સત્યનારાયણની કથા પણ કરાવે. કાંઈ ખબરું ન મળે માણસને. જૈન નામ ધરાવે છતાં સત્યનારાયણની કથા (કરાવે)! આહાહા..!

મુમુક્ષુ :- ...

ઉત્તર :- સત્યનારાયણ ત્યાં કેવા સાચા? સત્યનારાયણ તો અહીં છે.

મુમુક્ષુ :- ... પૂજે

ઉત્તર :- કબીરને પૂજે ને એ અમારે કાંઈ નથી. કબીર શું આ કેવા શાહ? હૈદરશાહને પૂજે. અમારા ‘ગાંડાભાઈ’ના છે ને? ‘કુંવરજીભાઈ’ના છોકરાઓએ છોડી દીધું. આ છોકરાઓ જે સવારે આવે છે એણે છોડી દીધું. એના કુટુંબની પરંપરામાં હૈદરશાહ અહીં આવ્યા હતા. એ હૈદરશાહ એવું કાંઈક બોલેલા કે કંઈક મને આપો. તમારા ઘરે આવ્યું છે. તો ઓલાને થયું કે ઓહો..! ફકીરને ક્યાંથી ખબર પડી? ઘરે પીરસણું આવેલું. એટલે એમાંથી એને પૂજનીક માનેલા. એને બધા ઘણા માનનારા છે. મૂઠ ઘણા જીવો છે ‘ઉમરાળા’માં.

મુમુક્ષુ :- ...

ઉત્તર :- ધૂળેય રૂપિયા નથી. હૈદરશાહને માનતા હતા ત્યારે એ ભીખ માગતા હતા. ‘ગાંડાભાઈ’ના બાપ તો કપડાની ફેરવણી કરતા હતા. ત્યાં હૈદરશાહ ક્યાં ગયો હતો? અને અત્યારે ‘સુરત’માં એના દીકરાના દીકરા પાસે કરોડ રૂપિયા છે. ‘ગાંડાભાઈ’ પાસે કાંઈ નહોતું. બે-પાંચ હજાર રૂપિયા હશે. અત્યારે કરોડ રૂપિયા છે. હમણા એને અકસ્માત થઈ ગયો છે. એમાં થાય, બાપા! એ લોકો માને નહિ, હવે અહીંયાં આવનારા. હૈદરશાહ અહીં ‘પાલીતાણા’ છે. ‘પાલીતાણા’ હૈદરશાહ આ બાજુ મોઢા આગળ પીરનું સ્થાન છે. અરે..રે..! હૈદરશાહ કેવો? અહીં તો ત્રણલોકના નાથ તીર્થંકર પરમાત્માને માનવા એ પણ રાગ છે. આહાહા..! ભગવાન ત્રણલોકના નાથ પરમાત્મા જિનેશ્વરની પૂજા કરવી એ પણ રાગ પુણ્ય છે, એ ધર્મ નથી. આહાહા..!

અહીં તો કહે છે, કે ગુણસ્થાનના ભેદો હું કરતો નથી. આહાહા..! ચૌદમું, તેરમું ગુણસ્થાન હું કરતો નથી. હું તો અભેદ ચિદાનંદ ચૈતન્ય વિલાસથી ભરેલો ભગવાન છું. અભેદની દૃષ્ટિમાં ભેદનો વિલાસ આત્માનો છે નહિ. આહાહા..! અભેદમાં એ ભેદ દેખાતો નથી. અંદર ભગવાન પૂર્ણાનંદના નાથની દૃષ્ટિ થતાં, અભેદમાં દૃષ્ટિ થતાં ભેદ તેમાં દેખાતો નથી. માટે તે ભેદ મારું કર્તવ્ય નથી, કરાવતો નથી અને ભેદને હું અનુમોદતો નથી. આહાહા..! કહો, ‘ચીમનભાઈ’! કેવું સાંભળ્યું હતું? તમારા બાપે આ બધું ત્યાં સાંભળ્યું નહોતું. ભક્તિ કરતા ‘શ્રીમદ્’ની. ખબર છે ને. ડેલામાં તમારે ઘરે ઘણી વાર આવી ગયેલા. ‘હિંમતભાઈ’ હતા ત્યારે. અહીં તો ઘણા વર્ષ થયા ને? ૬૬ વર્ષ તો દીક્ષાને થયા. આ માગશર સુદ ૮, ૬૭મું બેસશે. નોમ થઈને આજે? કારતક સુદ નોમ અને માગશર સુદ નોમ. દીક્ષાનું ૬૭મું વર્ષ બેઠશે. ૬૬ વર્ષ પૂરા થશે. સાડી ત્રેવીસ વર્ષે દીક્ષા લીધી હતી. આહાહા..! ઘણા

જોયા, ઘણું વાંચ્યું, ઘણા મળ્યા. આ ચીજ કોઈ જુદી (છે). આહાહા..!

અહીં તો પરમાત્મા જિનેશ્વરદેવની ધ્વનિમાં એમ આવ્યું, જેટલા ભેદો પડે તે ભેદનો કર્તા તું નથી. આહાહા..! એ ગુણસ્થાનના ભેદનો કર્તા નહિ, કરાવનાર નહિ, અનુમોદક નહિ. આહાહા..! છે? 'મિથ્યાદષ્ટિ આદિ ગુણસ્થાનભેદોને કરતો નથી, સહજ ચૈતન્યના વિલાસસ્વરૂપ આત્માને જ ભાવું છું. હું એકેન્દ્રિયાદિ જીવસ્થાનભેદોને કરતો નથી,...' એકેન્દ્રિય, બેઇન્દ્રિય, ત્રણેન્દ્રિય, ચૌઇન્દ્રિય, પંચેન્દ્રિય, સંજી, અસંજી, પર્યાપ્ત અને અપર્યાપ્ત એવા ચૌદ ભેદ છે. જીવના ચૌદ ભેદ, એ હું નથી. ભેદ મારામાં નથી, ભેદ મેં કર્યાં નથી, હું કરતો નથી અને કરાવતો નથી. આહાહા..! એ પંચેન્દ્રિયનું પર્યાપ્તપણું મેં કર્યું નથી. આહાહા..! કહો, 'ભૂપતભાઈ'! કેવું આ સાંભળ્યું નથી ક્યાંય. આ બધા પૈસાવાળા બેઠા. ધૂળ-ધૂળ ભેગી કરી. આહાહા..!

ત્રણલોકનો નાથ ચૈતન્યની લક્ષ્મીથી ભરેલો પ્રભુ! એની દષ્ટિ કરતાં અભેદની દષ્ટિમાં ભેદનો કર્તા હું નથી. આહાહા..! રાગનો કર્તા નથી, પરનો કર્તા નથી, પણ ભેદનો પણ કર્તા હું નથી. આહાહા..! મારી પર્યાયમાં જે ચીજ નથી એનો તો હું કર્તા, કરાવતા છું નહિ, મારી પર્યાયમાં રાગાદિ થાય તેનો પણ કર્તા, કરાવતા નથી, મારા પર્યાયમાં ગુણસ્થાનના ભેદ થાય એનો કર્તા-કરાવતા-અનુમોદનાર નથી. આહાહા..! ગજબ વાત છે, ભાઈ! આહાહા..! ભાગ્યશાળીને તો કાને પડે એવું છે. એવી વીતરાગની વાત છે, બાપા! ત્રણલોકનો નાથ મહાવિદેહમાં બિરાજે એની આ વાણી છે. પરમાત્મા... આહાહા..!

એકેન્દ્રિય આદિ, બેઇન્દ્રિય, ત્રણેન્દ્રિય, ચૌઇન્દ્રિય, પંચેન્દ્રિય. એ પંચેન્દ્રિય અને પંચેન્દ્રિય પર્યાપ્ત એ હું નથી. પંચેન્દ્રિય પર્યાપ્ત હું નથી, પંચેન્દ્રિય પર્યાપ્ત મેં કર્યું નથી, એ મેં કરાવ્યું નથી અને મેં અનુમોદ્યું નથી. આહાહા..! પંચેન્દ્રિયપણું મળે તો સાંભળવાનું તો મળે. સાંભળે તો (ખરો). એ વાત અહીં કાઢી નાખી. આહાહા..! ભગવાન! અહીં તો જન્મ-મરણ રહિતની વાતું છે, પ્રભુ! જેનાથી ભવ મળે એ વાતું નહિ. ભવ મળે તો નરક અને નિગોદના ભવ, બાપા! કીડા અને કાગડાના. ઓહોહો..! એ કાલે જોયું હતું. અહીં સડક ઉપર એવા બે લઈ જેવા કૂતરા હતા. પણ કોઈનો ધક્કો લાગ્યો હશે, ખટારાનો. લઈ જેવા હતા. મરી ગયા. માથે પૈડું ફર્યું હશે. આહાહા..! અને પાછા એ મરીને બિચારા ઢોરમાં જાય ક્યાંક. તિર્યચમાં ક્યાંક અવતરે. ખિસકોલી, બકરા, કૂતરા કે... આહાહા..! આવા અવતાર અનંત કર્યા, ભાઈ!

આત્માની અંતર અભેદ દષ્ટિ કરી નહિ. ભેદની દષ્ટિ પણ છોડી નહી. બીજી તો ઠીક પણ... આહાહા..! ચૌદ ગુણસ્થાનના જે ભેદ પડે, જીવસ્થાનના, માર્ગાણાસ્થાનના, એ ભેદ પણ દષ્ટિ મારી નહિ. આહાહા..! હું થાય તેને જાણનારો ખરો. પણ એ ભેદ મારું કર્તવ્ય છે એમ નહિ. આહાહા..! આવું છે, ભગવાન! પ્રભુ ભગવાન છે ને! અંદર પ્રભુ બિરાજે છે. પરમાત્મા છે. માતાઓ કે દીકરીઓ એ બધા શરીર છે, અંદર તો ભગવાન

છે. આ તો માટી-ધૂળના શરીર છે. અંદર પરમાત્મા ચિદાનંદ ચૈતન્ય વિલાસી પડ્યો છે, પ્રભુ! આહાહા...! એવા ભેદને હું કરતો નથી.

‘સહજ ચૈતન્યના વિલાસસ્વરૂપ આત્માને જ...’ ભાષા જોઈ? બધામાં આત્માને જ. એકાંત કર્યું છે. સમ્યક્ એકાંત. આહાહા...! ભેદને ભાવતો નથી, ભેદમાં હું કરતો-કરાવતો નથી. હું એક ભગવાન ચૈતન્યસ્વરૂપ, જ્ઞાનાનંદ પ્રભુ પૂર્ણાનંદ આત્મા, એને જ હું ભાવું છું. એટલે તેમાં જ મારી એકાગ્રતા છે, એ જ મારી ચીજ છે. આહાહા...!

‘હું શરીરસંબંધી બાલાદિ અવસ્થાભેદોને કરતો નથી,...’ આ શરીરમાં બાળક અવસ્થા, યુવાન અવસ્થા, વૃદ્ધ અવસ્થા, એ હું કરતો નથી. એ તો જડનું કાર્ય છે. આહાહા...! ‘શરીરસંબંધી બાલાદિ..’ બાળ, યુવાન, વૃદ્ધ અને સ્થવિર એવી અવસ્થાઓને કરતો નથી. આહાહા...! વૃદ્ધાવસ્થા થઈ ગઈ. યુવાન અવસ્થા હમણા ચાલે છે. બાળ અવસ્થા વીતી ગઈ. અહીં કહે છે, બાળ અવસ્થા, યુવાન અવસ્થા, વૃદ્ધ અવસ્થા એ આત્મામાં છે જ નહિ. એ અવસ્થાને હું કરતો નથી, કરાવતો નથી અને એ અવસ્થા યુવાની હોય તો ધર્મમાં ઠીક પડે (એમ) એને હું અનુમોદતો નથી. આહાહા...! છે?

બાળ, આ ચાર ભાવ છે. બાળ, યુવાન, વૃદ્ધ અને સ્થવિર. એ ચાર ભાવને હું કરતો નથી. આહાહા...! તેમ કરાવતો નથી. આહાહા...! યુવાન અવસ્થાને હું કરતો નથી, હું કરાવતો નથી. એ તો કર્મનું કાર્ય છે. તેમ બહુ યુવાન છે માટે ઠીક છે એમ અનુમોદતો નથી. આહાહા...! વૃદ્ધ અવસ્થા થાય એટલે ઈન્દ્રિયો મોળી પડે એટલે વિષયનું ઓછું (થાય). (કહે છે), વૃદ્ધા અવસ્થા હોય તે હું કરતો નથી, કરાવતો નથી અને અનુમોદતો નથી. આહાહા...! ‘સહજ ચૈતન્યના વિલાસસ્વરૂપ આત્માને જ ભાવું છું.’ આહાહા...!

‘હું રાગાદિભેદરૂપ ભાવકર્મના ભેદોને કરતો નથી,...’ લ્યો. પુણ્ય અને પાપ, દયા અને દાન, વ્રત અને ભક્તિ, કામ અને ક્રોધ, એવા પરિણામને હું કરતો નથી, હું એને કરાવતો નથી, એને થયેલાને હું અનુમોદતો નથી. આહાહા...! આવું ક્યાંય સાંભળ્યું નથી. અને પૈસાવાળાને બધા લોકો રાજી કરી દે. પાંચ-પચ્ચીસ લાખ ખર્ચે. રાજી રાજી કરી દે. ઓહો.હો.! તમે તો આમ કર્યું ધર્મ ધુરંધર. પત્થરની તક્તી ચોડે. નામ માટે તસ્દી લઈને. તસ્દી લઈને તક્તિ ચોડે. ભેગા કરીને (દેખાડે), જુઓ! મેં આમ કર્યું. અમારા નામની તક્તિ ચોડો. પાછા બે-ચાર નામ લખે. ફલાણા હસ્તે, ફલાણાના નામે, ફલાણાના સ્મરણાર્થે. આમ છે ને? આ તો બધું જોયું છે ને. અહીં તો ૯૧ વર્ષ ચાલે છે. ઘણું જોયું, ઘણું સાંભળ્યું, બાપા! આખી જિંદગી નિવૃત્તિમાં ગઈ છે. ૧૩ વર્ષ અહીં ‘ઉમરાળે’ જન્મસ્થાન (રહ્યા). ૯ વર્ષ દુકાનમાં. ચાર વર્ષ તો પિતાજી હતા. (સંવત) ૧૯૫૯ થી ૧૯૬૩. ૧૯૬૩ થી ૧૯૬૮ પાંચ વર્ષ દુકાન ચલાવી હતી. ૧૯૬૮ના વૈશાખે દુકાન છોડી દીધી. ૧૯૬૮ના વૈશાખે. ૭૦માં દીક્ષા થઈ. સ્થાનકવાસીમાં. આહાહા...!

રાગ, પુણ્ય, દયા, દાન, વ્રત, ભક્તિના પરિણામ, એ ભાવકર્મના ભેદોને હું કરતો નથી. આહાહા...! અત્યારે તો ઓલા પોકાર કરે છે. એક 'શ્રુતસાગર' દિગંબર છે. અત્યારે તો શુભયોગ જ હોય, બસ. બીજું કંઈ ન હોય. અરે...! પ્રભુ! પ્રભુ! પ્રભુ! શું કરે છે? ભાઈ! એમ કહે ને કે ભાઈ! શુભયોગ જ છે મારી પાસે, ધર્મ અમને નથી. એમ કહે તો હજી...

મુમુક્ષુ :- તો તો મુનિ મનાય નહિ.

ઉત્તર :- મુનિપણું બાપુ! મુનિપણું કોઈ અલૌકિક વાત છે, ભાઈ! આહા...! અહીં તો હજી સમ્યગ્દર્શનની વાત ચાલે છે આ તો. સમ્યગ્દર્શનમાં દ્રવ્યની દૃષ્ટિ જ હોવાથી, અભેદની દૃષ્ટિ હોવાથી ભેદનું કર્તવ્ય મારું નથી. એની વાત ચાલે છે. આહાહા...! સમજાણું કંઈ?

એ રાગાદિ ભેદ. રાગ એટલે પુણ્ય, પાપ, દયા, દાન, વ્રત, ભક્તિ, પૂજા આદિના ભાવ. એ 'ભાવકર્મના ભેદોને કરતો નથી,...' એ ભાવનું કર્તવ્ય મારું નથી. એ હું કરાવતો નથી. આહાહા...! અને કરતા હોય તેને હું અનુમોદન કરતો નથી. આહાહા...! ગજબ વાત છે. હવે પછી 'સોનગઢ'વાળાને એમ કહે ને, કે નિશ્ચયની જ વાતું કરે છે. પણ નિશ્ચય એટલે સત્ય. વ્યવહાર એટલે ઉપચારિક આરોપિત વાતું છે. સત્ય તો આ છે, પ્રભુ! સચ્ચિદાનંદ નાથ અંદર પરમાત્મસ્વરૂપે બિરાજમાન (છે). એનો આશ્રય અને એની અભેદની દૃષ્ટિ કરવી અને ભેદની દૃષ્ટિ છોડવી, એ વીતરાગના માર્ગનું અંતરનું રહસ્ય તો આ છે. આહાહા...! બાકી બધી વાતું છે. આહાહા...! રાગાદિ ભાવોને કરતો નથી. આહાહા...!

'હું ભાવકર્માત્મક ચાર કષાયોને કરતો નથી,...' ભાવકર્મ એટલે પુણ્ય-પાપ ભાવ. કષાયની વાત ત્યાં લીધી. ઓલા રાગાદિ લીધા. 'સહજ ચૈતન્યના વિલાસસ્વરૂપ આત્માને જ ભાવું છું.'

'(અહીં ટીકામાં જેમ કર્તા વિષે વર્ણન કર્યું, તેમ કારયિતા અને અનુમંતા-અનુમોદક-વિષે પણ સમજી લેવું.)' પાઠમાં કર્તા એકલું જ છે. પણ કારયિતા અને અનુમોદક હું નથી એમ ભેગું સમજી લેવું. કર્તા તો શબ્દ પડ્યો છે. 'આ રીતે પાંચ રત્નોના શોભિત કથનવિસ્તાર દ્વારા સકળ વિભાવપર્યાયોના સંન્યાસનું (-ત્યાગનું) વિધાન કહ્યું છે.' આહાહા...! આ પાંચ રત્નોથી શોભિત ગાથા. વિસ્તાર દ્વારા સકળ વિભાવપર્યાય... સકળ વિભાવપર્યાય, એના ત્યાગનું વિધાન કર્યું છે. વિશેષ કહેશે.

(શ્રોતા :- પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ!)